Humanist

33-6
Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. (030) 31 81 45
15 maart 1978

Ons Sterrenfonds heeft u iets te vragen Pag 4

EO-serie beneden peil en misleidend

‚DUIVELS HANDLANGER' IN HV-TV-ZENDTIJD

„De humanist heeft geen maatstaven om vast te stellen wat goed of verkeerd is. De konsekwentie daarvan is dat de humanist in zijn persoonlijke en politieke leven geen vast fundament heeft."

„De humanist is een mens die zichzelf centraal stelt en niet naar God luistert."

„Het humanisme is in heden noch verleden de maatschappij tot steun geweest en zal dat ook nooit zijn. Dat kan ook niet. In een systeem van oorzaak en gevolg is geen plaats voor liefde, geen plaats voor moraal, geen plaats voor vrijheid en geen plaats voor menselijke waardigheid. De mens wordt een nul en het leven heeft dan geen betekenis meer."

Met deze citaten uit de tv-serie van de Evangelische Omroep, getiteld ,,Hoe zouden we dan leven?", leidde Ruud Jans zondagavond 25 februari de tv-uitzending in van het Humanistisch Verbond, die ditmaal de titel EO-supplement droeg.

Zijn gast was prof. dr. J.P. van Praag, die hij verwelkomde met de woorden ,,– u bent dus eigenlijk de belichaming van dat wat er net allemaal is gezegd: een handlanger van de duivel. Kunt u daarop reageren?"

Dat kon Van Praag en hij noemde het een hele nare zaak dat zulke misleidende, onvolledige en onjuiste dingen door de EO worden gezegd en geschreven. ,,Ik neem ze helemaal niet kwalijk, aldus Van Praag, dat ze over allerlei dingen heel anders denken dan wij, maar dit is beneden het peil waarop in Nederland in het algemeen wordt gediscussieerd."

Interviewer: U vertegenwoordigt een minderheidsgroep. Zij van de EO ook, maar wordt u op zo'n manier eigenlijk niet gediscrimineerd?

Van Praag: ,,Ja en dat zijn we helaas gewend. 't Is spijtig het te moeten zeggen, maar van het christendom merken wij in het algemeen niet zozeer de liefde als wel het zwaard van: wie niet voor mij is, is tegen mij."

(Lees door op pag. 3)

Volkstelling

Peter Hofstede heeft onlangs in de NRC geschreven dat in de komende volkstelling niet meer naar religie gevraagd zal gaan worden, en dat dit ook voor het Humanistisch Verbond nadelig zou kunnen zijn gezien de optredende ontkerkelijking in ons land.

Zoals men weet heeft het hoofdbestuur van het HV onlangs geschreven naar de minister van Binnenlandse Zaken dat de registratie van levensovertuiging in de bevolkingsregisters hopeloos achterloopt op de werkelijkheid en bovendien principieel ongewenst is omdat het een bedreiging kan zijn voor de persoonlijke levenssfeer (denk aan de zg. niet-jood-verklaringen).

De vraag ligt voor de hand of een volkstelling naar de levensovertuiging niet ook als een dergelijke bedreiging kan worden gezien. Weliswaar zijn er zekere waarborgen voor de anonimiteit, maar bij de vorige telling is gebleken dat velen deze waarborgen te gering vinden.

Toch is er een groot belang voor het HV om aan te tonen dat het percentage humanisten aanzienlijk is gestegen, omdat dit gegeven weer kan doorwerken in een gewijzigd subsidiebeleid, de zendtijdverdeling, e.d. De bevolkingsregisters zijn achterhaald, nieuwe volkstellingen zouden de privacy op het gebied van de levensovertuiging bedreigen – is er een uitweg uit deze impasse?

Gelukkig is die er: woordvoerders van hervormde en katholieke zijde hebben daar onlangs in onze zendtijd op gewezen (zie elders in dit nummer). Het is met de huidige stand van zaken niet meer nodig om complete volkstellingen te houden. Er kan worden volstaan met representatieve steekproeven waaraan niemand tegen zijn of haar zin in gedwongen kan worden aan mee te werken, en die toch een heel betrouwbaar beeld geven van de voortschrijdende ontkerkelijking. In dergelijk onderzoek zou de **vraagstelling** zo dienen te zijn dat **niet naar godsdienst maar naar levensovertuiging** wordt gevraagd en dat de antwoordmogelijkheden katholiek, hervormd, gereformeerd en humanist op voet van gelijkwaardigheid naast elkaar staan. Alleen als overheid en sociaal onderzoek een eerlijke registratie mogelijk maken, kan het HV met cijfers in de hand eerlijke

(Lees door op pag. 4)

Hoofdbestuur

FNV-gesprek Troonrede Mutaties

Dit wordt weer eens een verslag uit twee vergaderingen: die van 24 februari en die van 3 maart. Er was maar één week tussen die twee.

Er waren heel veel actualiteiten. Een hoofdbestuursdelegatie had een aardig **GESPREK MET DE FNV-LEIDING**. Het is de bedoeling om een vorm te vinden voor een vaster contact FNV-kerken-HV. Voorts spraken de voorzitter en de organisatiesecretaris, de Leede, met Mevrouw Ien van den Heuvel; en Casper Vogel sprak met die andere Van den Heuvel, van de Raad van Kerken, en met bisschop Bluijssen. Er is dus nog al wat gaande in de sfeer van contacten, zowel in het vlak van de politiek als van de levensbeschouwing. In de politiek duikt telkens weer – het lijkt ook van telkens sterker – het thema op van de VVD en PvdA en D'66, die elkaar toch minimaal zouden moeten kunnen vinden op een aantal ideële punten om niet steeds te moeten blijven inleveren bij het CDA. Uit de kerkelijk-politieke hoek is er trouwens iets vervelends te melden, waarbij de minister-president betrokken is. De heer Van Agt zou de bede wel weer willen invoeren in de troonrede als er uit het volk om gevraagd wordt. En natuurlijk zijn er dan acties in die richting te verwachten en reeds gaande. Wij hebben de minister-president hierover geschreven en hem herinnerd aan de **SCHEIDING VAN KERK EN STAAT,** die zich onder het vorige kabinet eindelijk ook aan de troonrede had voltrokken, en wij hebben hem herinnerd aan de pluriformiteit van het Nederlandse volk in levensbeschouwelijk opzicht. Tegelijkertijd hebben we een belletje geluid bij niet-confessionele politieke partijen. Maar er is ook elders al tegenactie beraamd, en wel onder de mooie naam van „houdt de bede uit de rede". Elders in de Humanist vindt U nader bericht hierover.

Nu maar eens wat dingen **VAN MEER PERSOONLIJKE AARD.** Jack Tsang gaat zijn post in Rotterdam verlaten. Dat zal ieder spijten, terwijl niemand hem een verbetering van positie misgunt. Nu maar snel zoeken naar een vervanger. Omdat onze plaatselijke organen in Noord Brabant niet zo goed functioneren of afwezig zijn, heeft het hoofdbestuur zelf de benoemingen gedaan voor onze vertegenwoordiging in de Brabantse HSHB. Het betreft mevrouw G. A. C. Bloem-Strengers en mevrouw P. Das. Voorts zou onze taakgroep wetenschappelijk werk uitgebreid worden met vertegenwoordigers van Humanitas en De Vrije Gedachte. Het zijn de heren Voogd en Hopster geworden. En in het Steunfondsbestuur werden bijbenoemd de heren A. G. W. Termeulen uit Amsterdam en ons hoofdbestuurslid van Kreveld.

Nog meer namen. Er doet weer een lijst de ronde met namen erop van mogelijke hoofdbestuursleden. Ze zijn allemaal in het hoofdbestuur zelf bedacht, want uit het land komt niet veel binnen; niets eigenlijk de laatste tijd. Toch zouden we binnenkort een voordracht willen doen aan de Verbondsraad voor de aanvulling van het hoofdbestuur.

Een belangrijk organisatorisch punt was, wat we doen met die 16 uren grens bij aanstellingen in de geestelijke verzorging en in het vormingsonderwijs. Kan er al eerder dan bij twee dagen per week sociale zekerheid worden geboden? Er liggen weer nieuwe adviezen; het punt wordt geagendeerd.

Een paar grote punten uit de agenda waren de ontmoetingen met de **CENTRAAL RAADSMAN BIJ JUSTITIE** en met vertegenwoordigers van het HOI. Er lag een notitie van de Centraal raadsman, waarin hij ingaat op de ambtelijke status van de raadslieden in zijn Dienst, en op hun selectie en opleiding. Geen bijzondere moeilijkheden. Maar wel een moeilijkheid bleek dat alle inrichtingen voor TBR gevallen (voor ter beschikking van de regering gestelden) op een of andere manier christelijk zijn en zich dan graag principieel teweer stellen tegen een gelijkwaardige behandeling van onze geestelijke verzorging. We gaan die inrichtingen open breken.

Het HOI **(HUMANISTISCH OPLEIDINGS INSTITUUT)** zit in Culemborg. Nu het ergste van de verhuizing achter de rug is (maar men zit nog niet definitief) moet het leerplan weer aan de orde komen. Punten van aandacht zijn: goede stagemogelijkheden, verzorging van applicatiecursussen HVO (stoomcursussen voor leerkrachten in het humanistisch vormings onderwijs), wellicht een opleidingsmogelijkheid voor topfunctionarissen in Bejaardenhuizen.

Op diverse wijzen blijven we in nauw **CONTACT MET DE HSHB.** Binnenkort moet er weer gepraat worden over de identiteit van de HSHB huizen. Daar is een nota voor gereed. Maar ook een onderwerp is de zorgvuldigheid die de HSHB betracht met oude binnensteden als daarbinnen grote gebouwen geplaatst gaan worden.

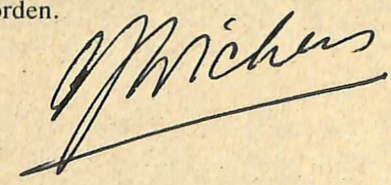

Onze taal

Heel veel jaren geleden werd me eens verteld, dat er, ook alweer heel veel jaren geleden, op een keer een groot meningsverschil was in de gemeenteraad van een klein dorpje in ons land. Er zouden namelijk in en om dat dorp telegraafpalen geplaatst worden.

Een van de gemeenteraadsleden was er fel op tegen, dat die palen er kwamen. Niet zoals wij in deze tijd zouden denken, wegens ontsiering van het landschap, maar op grond van de bijbel. 't Was tegen Gods Woord, vond hij, want, zo stond er in de berijmde versie van psalm 25, vers 4: „'s Heeren goedheid kent geen palen . . .". 't Kan best een mop geweest zijn, ofschoon de werkelijkheid dikwijls veel bizarrer en ongeloofwaardiger is, dan iemand het in z'n stoutste fantasieën kan verzinnen. Of z'n collega's hem ervan hebben kunnen overtuigen, dat het hier niet om echte palen ging, vermeldt de historie dan ook niet. Misschien was er ook wel een ander, die met een nòg overtuigender bijbeltekst kon aantonen, dat God juist erg veel van palen hield. Dat zou trouwens de enige methode geweest zijn, want aan taalkundige uitleg hadden de ware gelovigen doorgaans geen enkele boodschap.

Het schoot me weer te binnen, toen ik laatst met vette letters in de krant zag staan, dat het Nederlands voetbalelftal voor de reis naar Argentinië een „praatpaal" gevraagd had. Bij het woord praatpaal denk ik allereerst aan de gele paaltjes van de A.N.W.B. langs de kant van snelwegen, waar je hulp kunt vragen, als je met je auto pech hebt of als er een ongeluk is gebeurd.

Het Nederlands elftal gaat niet per auto naar Argentinië – 't zou te wensen zijn, dat ze helemaal niet gingen – en de praatpaal, waar ze, overigens tevergeefs om vroegen, was een mens. Een mens, om mee te praten, iemand, die verstand had van menselijke problematiek. Zo iemand heet tegenwoordig dan een „praatpaal". 't Zal wel weer een agogen-uitvinding zijn. Na het „stuk betrokkenheid" en het „stuk deelzijn van het geheel", zoals dat zo fraai heet, nu de mens als paal.

Bedrijven kunnen een praatpaal aanstellen voor het personeel. Als de werknemers dan genoeg hebben van het werk en zelfs de praatpaal geen uitkomst meer biedt, nemen ze een „baal-dag".

's Heeren goedheid kent geen palen en Baäl was in de bijbel een heel slechte afgod, die ongeluk bracht.

Ik wil maar zeggen, het gemeenteraadslid van dat kleine dorp zou het in deze tijd beslist heel moeilijk hebben.

Ans Spigt

‚Houdt de bede uit de rede'

Enige tijd geleden schijnt de ministerpresident, de heer van Agt, op een spreekbeurt te Voorhout gezegd te hebben dat hij de bede in de troonrede (het aanroepen van Gods hulp door de koningin) wel zou willen herstellen als daar grote steun voor zou komen uit het volk. Dit wekt natuurlijk (toch al sudderende) kerkelijke actie tot leven, maar ook een anti-komité, waarvan we hier naam, adres en telefoonnummer geven. Het schijnt een studenteninitiatief te zijn.

Komité „Houdt de bede uit de rede" p/a Griftstraat 112, Utrecht, tel. (030) 714022.

Het hoofdbestuur van het HV heeft de ministerpresident geschreven en er hem op gewezen dat de scheiding van kerk en staat principieel geen bede gedoogt. Het heeft daarvan mededeling gedaan aan diverse Kamerfracties van politieke partijen.

NIEUW BOEK VAN DR. J. P. VAN PRAAG

Studie over „Grondslagen van Humanisme"

De schrijver van dit rijke boek verenigt in zich een zeldzame combinatie van bouwende, organisatorische gaven met visionaire, analytische talenten. Hij was evident de bouwmeester in het middelpunt van de Nederlandse alsook van de internationale humanistische beweging.
Maar van stonde af aan was hij ook duidelijk de denkende gangmaker van de filosofische, wetenschappelijke en historische bezinning en overweging van de humanistische denkwereld. We moeten daar nog aan toe voegen dat hij de grondverbindingen heeft uitgesponnen van wat genoemd wordt: het praktisch humanisme: de geestelijke vorming en begeleiding van humanistische signatuur.
In dit boek komen deze aspecten van Van Praags werkzaamheid didaktisch, goed gecomponeerd, alle aan het licht. Het is geen gemakkelijk boek, maar ik moet er onmiddellijk aan toe voegen dat het, mits met aandacht en enige studieuze zin gebruikt, een uiterst boeiend, goed leesbaar en dan ook inspirerend boek is.
Het boek is niet louter theoretisch. Verhalende, historische gedeelten worden afgewisseld door theoretische probleemstellingen, die dan vaak weer belicht worden door sterk beeldende anecdotes, vergelijkingen van eigen vinding of ontleend aan de schat van literatuur die Van Praag – die altijd beweert geen echte lezer te zijn – in de loop van de jaren grondig in zich heeft opgenomen.

OVERZICHTELIJK

Zoals gezegd: het boek is goed gecomponeerd. Na een ruime inleiding die de motieven van een humanistische bezinning aanduidt, geeft de schrijver een goed en overzichtelijk historisch relaas van de humanistische overwegingen in de loop der eeuwen. En hij schetst ook de organisaties die daar in later tijd vorm en gestalte aan gaven.
Vervolgens verdiept hij zich in de grondslagen van de levensovertuiging van het humanisme. Wat hier geleverd wordt is het resultaat van een half leven van studie en denken. Altijd was Van Praag al de man die in de beweging zich diepgaand bezig hield met de nuances van de humanistische levensovertuiging, zoekend naar de eenheid van die varianten in de meest elementaire grondnotities of postulaten, zoals hij ze noemt. Het is zonder twijfel Van Praag die systeem en doorzichtigheid heeft gebracht in de uiterst delicate aangelegenheid van humanistische levensvisies. Bij zijn intreerede in Leiden in 1965 gaf hij een eerste uiteenzetting van zijn kijk op het humanistisch mensbeeld, in dit boek wordt een voorlopige afsluiting van zijn verdere ontledingen geboden.

REDELIJKHEID

Twee grote, evenwichtige delen behandelen vervolgens de levenspraktijk en de geestelijke vorming en begeleiding. Een besluit geeft de bewogen conclusie: „Menswording van de mens".
De grote kwaliteit van dit boek is – naast de eruditie en de redelijkheid – vooral gelegen in de voorzichtigheid die betracht wordt bij het stellen en uitwerken van problemen. Nergens domineert de auteur, terwijl het bekend is en in dit boek ook duidelijk wordt dat hij stellige meningen durft te verdedigen. Maar in zijn relaas, waarin hij vaak opinies naast en tegenover elkaar moet releveren, wordt de lezer nooit eéń kant op gedrongen. Doorlichtend, exposerend geeft hij alle waardevolle redeneringen of overwegingen weer; alleen met een lichte toets laat hij merken waar zijn voorkeur ligt, tenzij hij moet erkennen dat het probleem voor hem niet is opgelost.
Wat alleen op beheerste wijze in dit boek domineert en er vaart aan geeft is het elan van de auteur, dat hij in de slotzin formuleert: „Tegenover de onwrikbaarheid van de wereld staat het onblusbare verlangen naar een vernieuwde mens in een veranderende samenleving; een reformatie en een renaissance tegelijk."

P. SPIGT

Dr. J. P. van Praag: Grondslagen van humanisme. Inleiding tot een humanistische levens- en denkwereld. Uitgave Boom, Meppel/Amsterdam. 264 pagina's. Prijs f 34,50.

„DUIVELS HANDLANGER" IN HV-TV-ZENDTIJD

(Vervolg van pag. 1)

Nadat Van Praag desgevraagd heeft uiteengezet wat humanisme dan wel is, keren hij en zijn interviewer terug tot de EO.

Van Praag: „Ik vind het niet eng dat anderen anders over vele zaken denken, wél dat zij daaraan een soort recht menen te kunnen ontlenen om te zeggen: wij hebben de waarheid in pacht en iedereen moet eraan gehoorzamen, zoals dat heel sterk blijkt uit die EO-publiciteit. Dàt vinden humanisten iets heel gevaarlijks. Er moet ruimte zijn om met elkaar de waarheid te zoeken."

Even later vraagt Ruud Jans: „Heeft u enig idee, waarom die EO zich zo toelegt op het verketteren van andersdenkenden? Het is nu met de humanisten, maar dat was een jaar geleden net zo met de homofielen."

Van Praag: „Ik denk, als ik het allemaal op me laat inwerken, dat het mensen zijn die eigenlijk erg onzeker en daardoor angstig zijn. Zij proberen alles samen te vatten in een systeem, zoals zij menen dat God dat voor hen heeft bedacht en waarbinnen zij zich veilig voelen. Iedereen die die zekerheden in twijfel trekt is een vijand van hen in die zin dat zij zich onzeker en opnieuw angstig gaan voelen. Ik denk dat dat een van de verklaringen is."

Hierna gaat het gesprek over de betekenis van het HV voor de samenleving. Bij voorbeeld op het heel praktische punt, zoals met de EO, nu humanisten en eigenlijk alle buitenkerkelijken worden aangevallen, „dat er een orgaan is dat zich daartegen te weer kan stellen".

Tot slot vraagt Ruud Jans: „Kunt u eigenlijk ook nog iets aardigs zeggen over christenen?"

Van Praag: „Over christenen kan ik best wat aardigs zeggen. Maar dan heb ik het niet over de EO. Ik denk dat er heel wat christenen zijn, die zich heel open en eerlijk trachten te plaatsen tegenover de vragen waar het leven hen voor stelt. Dat ze daarbij een ander uitgangspunt kiezen dan ik, dat is voor mij helemaal niet zo'n groot probleem. We kunnen heel vaak uitstekend samenwerken, omdat we in de praktijk, in het leven, dezelfde verantwoordelijkheden voelen. Wat dat betreft zijn er christenen waar ik me graag aan wil optrekken."

Interviewer: „Dat lijkt me een prima einde van dit korte gesprek. Hartelijk bedankt professor Van Praag. Ik hoop tot ziens."

Komende verkiezingen van principieel en praktisch belang

Zoals eerder in de Humanist werd vermeld zijn de komende provinciale en gemeenteraadsverkiezingen ook voor het HV van belang. Om principiële redenen als de gelijkwaardigheid van buitenkerkelijken in het geding is (hetgeen op landelijk niveau weer actueel is door de confessionele actie de bede weer in de troonrede terug te krijgen). Maar ook om praktische redenen, als het gaat om subsidies voor humanistisch vormingsonderwijs, geestelijke verzorging, samenlevingsopbouw en dergelijke.
Daarom worden in de komende maanden in een groot aantal gemeenschappen van het Verbond bijeenkomsten gehouden over deze verkiezingen en hun plaatselijke betekenis voor humanisten en andere buitenkerkelijken.

BIJEENKOMSTEN

In de onderstaande plaatsen zullen bijeenkomsten worden gehouden, elk op een aan de plaatselijke omstandigheden aangepaste wijze. Voor meer inlichtingen kan men zich tot de betrokken gemeenschappen wenden, die ook zelf voor de nodige plaatselijke publiciteit zullen zorgen. Aan al deze bijeenkomsten zullen de algemeen voorzitter (Rob Tielman) en de landelijke vormingsfunctionaris (Ila Schoutsen) meewerken. Bekend zijn al de volgende plaatsen en data: Gouda (23 mrt.), Geleen (30 mrt.), Harderwijk (6 apr.), Apeldoorn (11 apr.), Middelburg (13 of 20 apr.), Hoorn (18 apr.), Hilversum (25 apr.), Amsterdam (27 apr.), Alkmaar (9 mei), Amstelveen (18 mei). Mochten er nog gemeenschappen zijn die iets dergelijks willen organiseren, laten zij dan contact opnemen met Ila Schoutsen.

Volkstelling

(Vervolg van pag. 1)

verdelingen vragen waar nu nog achterstelling bestaat.
Ook zouden buitenkerkelijken zelf op dit punt een actiever rol kunnen vervullen. Zo heeft het HV onlangs geweigerd een ambtelijke vragenlijst in te vullen omdat daarin wel over godsdienst maar niet over levensovertuiging werd gesproken. Het HV werd in het gelijk gesteld, de passage werd veranderd. Ook de burger zelf kan een actieve rol spelen bij het streven naar gelijkwaardige behandeling en bij het up to date maken van de bevolkingsregistratie (staat u zelf soms nog als katholiek of protestant ingeschreven?).
Inmiddels heeft het hoofdbestuur een brief geschreven naar het Centraal Bureau voor de Statistiek met het verzoek nauw betrokken te worden bij de voorbereidingen van de volkstelling.

ROB TIELMAN

DELEGATIES IN ORIËNTEREND GESPREK

Ontmoeting HV met FNV

Een delegatie uit het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond (Tielman, Wichers, Spigt en Fiege) heeft woensdag 22 februari een oriënterend gesprek gehad met hoofdbestuurders van de Federatie Nederlandse Vakbeweging (Kok, Spit, Van Eekert en Damming). Het initiatief ging uit van het Humanistisch Verbond.

De verhouding tussen levensovertuiging en vakbeweging is actueel geworden door de federatieve samenwerking van NVV en NKV in de FNV. Het HV meent dat de FNV terecht voorstander is van een pluriforme vakbeweging en wil daaraan graag zijn steun verlenen.
Het HV houdt zich al enige tijd bezig met sociaal-economische vraagstukken, zoals ongewenste vormen van produktie en consumptie, gevaren voor het milieu, arbeidsethiek en een rechtvaardiger verdeling van maatschappelijke goederen.
In een arbeidsproject wordt nu gewerkt aan de noodzakelijke herwaardering van de arbeid, aan plannen voor een rechtvaardige verdeling van de werkgelegenheid en aan voorstellen voor een herwaardering van sommige werksoorten.
Besproken zijn mogelijkheden om binnen de FNV vorm te geven aan de bepalingen omtrent de inbreng van geloof en levensbeschouwing in het vakbondsbeleid. Tevens werd oriënterend gesproken over de mogelijkheid om periodiek bijeenkomsten te beleggen rondom thema's op raakvlakken van het werkterrein van de vakbeweging en van levensbeschouwelijke stromingen.
De FNV voerde al eerder daaromtrent besprekingen met de RK-bisschoppen en met vertegenwoordigers van het moderamen van de Ned. Herv. Kerk en van enkele kleinere kerken. Een ontmoeting met de gereformeerde kerken staat op het program.
Het HV voert al geruime tijd oriënterende gesprekken met een aantal maatschappelijke en politieke organisaties in ons land. Binnenkort volgt in dat kader een gesprek met het VNO.

Het Steunfonds wil u dringend iets vragen

In „Humanist" van 1 maart hebben wij u verteld, dat het een voortdurende zorg is, het aantal kontribuanten van het Steunfonds te handhaven en zo mogelijk uit te breiden. Ook hier is stilstand eigenlijk achteruitgang.

Mensen, die ons één keer of regelmatig financieel hebben gesteund, haken soms af, omdat zij in inkomen achteruit gaan of om andere redenen. Die opengevallen plaatsen moeten door anderen worden ingenomen en wij vinden, dat u ons daarbij erg goed kunt helpen.
Hebt u ook met verbazing de knappe fotomontage op de voorpagina van „Humanist" van 1 februari gezien? Welnu; dan zult u begrijpen hoe graag wij aan de 19% van de bevolking „die verklaarde de humanistische gedachte te zijn toegedaan", onze brieven van de maart-aktie zouden willen toesturen.
De moeilijkheid is echter, dat wij niet weten waar al die Nederlanders wonen. Ook u weet dat natuurlijk niet precies maar toch zijn er in uw omgeving – thuis of op „het werk" – ongetwijfeld wel mensen waarvan u denkt dat zij tot die 19% behoren. Wij verzoeken u daarom met nadruk ons – zoals menigeen van u in het verleden reeds heeft gedaan – een opgave te doen van de mensen die wij ons boekje, dat wij in het kader van de maart-aktie versturen, kunnen toezenden.
Mocht u zelf voor verspreiding willen zorgen bestel dan het gewenste aantal boekjes bij ons.
Zelf zult u ook dit boekje ontvangen en wij hopen, dat u waardering zult hebben voor de manier waarop wij getracht hebben het voor het H.V. mogelijk te maken een aantal „gaten in het humanistisch vormingsonderwijs te vullen".

Denkt u dat u ons kunt helpen met ideeën dan horen wij ook dat heel graag! U kunt ons daartoe schrijven of bellen:

Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme
Paulus Buyslaan 23, Amersfoort.
Telefoon: 033-16474 (of antwoordnummer 104, als u geen postzegel bij de hand hebt).

Onze funktionaris, Frits van Soesbergen, is 's avonds thuis te bereiken onder telefoonnummer 020-136629.

Nieuwe functionaris wetensch. werk

Met ingang van 15 februari jl. is aangesteld t.b.v. de werkzaamheden van de stichting Socrates/taakgroep wetenschappelijk werk, in een parttime funktie Bert Boelaars uit Utrecht. Boelaars is ver gevorderd met de studie sociologie en heeft zich naast zijn studie tevens bezig gehouden met journalistiek en organisatorisch werk.

Medewerking Fritz Behrendt aan Humanist

Weg met de anderen!

Met veel genoegen reproduceren we hierbij een van de tekeningen die de internationaal befaamde tekenaar-jounalist Fritz Behrendt te onzer beschikking stelde. Naast de lezers van Het Parool kennen ook vele anderen in binnen- en buitenland Behrendt's door regelmatige medewerking aan de bladen als onder meer de Zwitserse ,,Die Weltwoche'', de ,,Frankfurter Allgemeine Zeitung'' in West Duitsland, ,,Der Tagesspiegel'' in West Berlijn en andere dag- en weekbladen in België, Griekenland en in Scandinavië.
Fritz Behrendt werd in 1925 in Berlijn geboren. Sedert 1937 woont hij in Nederland. Voor zijn werk als politiek caricaturist werd hij vele malen onderscheiden, zowel door de Nederlandse en Belgische regeringen als door die van de Bondsrepubliek en Joegoslavië.
Onder auspiciën van het ministerie van CRM en getiteld ,,Balans in Lijn'' (ook in boekvorm verschenen) reist momenteel een overzichtstentoonstelling van Behrendts werk door Europa. Dat werk werd door een Australisch journalist gekenmerkt als ,,een dagelijks pleidooi voor meer menselijkheid''. Uit dien hoofde is Fritz Behrendt reeds vele jaren lid van het Humanistisch Verbond, medewerker van het Steunfonds voor Praktisch Humanisme, van Amnesty International, organisaties voor milieudefensie en de aktie ,,Brot für die Welt''. Wij begroeten hem als regelmatige medewerker aan ,,Humanist''.

W.J.

OPMERKELIJKE UITSPRAKEN VOOR HV-RADIO

Kerken erkennen gelijke rechten humanisten

Het kost niet veel moeite humanisten aan de praat te krijgen over de grove tegenstrijdigheid die erin is gelegen dat enerzijds het aantal Nederlanders die zich humanist noemen krachtig toeneemt (bij de laatste steekproef van NIPO zelfs 19% van de ondervraagden, dat wil zeggen zo'n twee miljoen Nederlanders), en anderzijds de geringe mate waarin humanisten kunnen participeren op tal van gebieden van hulpverlening. Denk aan ons aandeel in zendtijd voor radio en televisie, het vormingsonderwijs op scholen, geestelijke begeleiding in tehuizen voor bejaarden en zieken, de krijgsmacht en het gevangeniswezen.
Caspar Vogel lukte het deze situatie voor onze radiomicrofoon (uitzending 26-2) van commentaar te laten voorzien door een vooraanstaand protestant, dominee A. v. d. Heuvel, secretaris-generaal van de Ned. Hervormde Kerk en door de bisschop van Den Bosch, mgr. Bluyssen, vicevoorzitter van de RK-bisschoppenconferentie.

VOLSTREKT GELIJK

Ds. Van den Heuvel: ,,We moeten ons er goed rekenschap van geven dat een vijfde van de Nederlandse bevolking uitspreekt dat ze humanist willen zijn. Ik denk dat ze ook humanistische faciliteiten willen hebben en daar een waardering voor willen vinden bij het Nederlandse volk en de Nederlandse overheid. Ik vind dat ze daar volstrekt gelijk in hebben.''

Bisschop Bluyssen: ,,Het Humanistisch Verbond moet natuurlijk evenveel kans krijgen als andere levensbeschouwingen en godsdiensten. We leven in een land waarin de democratie het grote principe is en de vrijheid van keuze ook hoog gewaardeerd wordt. Dat moet ook op alle terreinen worden erkend.''

GEGROEID RECHT

Naast deze voor humanisten zeer aansprekende opmerkingen van kerkelijke zijde, waren er van die kant ook enkele voorbehouden.

Ds. Van den Heuvel: ,,Ik denk dat er voortdurend een discriminatoire faktor zal zitten in de verhouding tussen kerken en het Humanistisch Verbond omdat kerken met geweldig veel gegroeide rechten en gegroeide ledentallen zitten, die het HV niet heeft.
Of je dat kunt oplossen weet ik niet. Ik zou er wel voor willen pleiten dat je dan liever moet zoeken naar een verhouding tussen bestaande aktieve, of voor mijn part betalende leden, dan dat je probeert een organisatie groter te maken dan deze is. Met andere woorden ik zou dan eerder pleiten voor een kleinere plaats van de kerken, dan voor een grotere plaats voor een organisatie die zegt: wij sluiten aan op een gevoelen, maar dat wordt door de mensen die dat gevoelen hebben niet waargemaakt.''

Bisschop Bluyssen heeft het nog moeilijker met de aanspraken van het HV. Hij zei: ,,Ik vraag me wel eens af of het aantal mensen dat kiest of zou willen kiezen voor het HV, gemakkelijk te vergelijken is, laat staan gelijk te schakelen, met mensen die zeggen dat ze bij geen kerk en geen godsdienst horen. Daar ligt wel verschil, denk ik . . .

Interviewer: . . . . stellig, dat is ook de opvatting van het HV . . .

Bisschop Bluyssen . . . . en dat lijkt me het moeilijkste te peilen en af te tasten. Vandaar dan ook van het HV de klacht: we komen te weinig aan bod op bepaalde terreinen.''

● Voor wie wil leren koken op z'n Ceylonees (op z'n Sri Lanka's) is er **,,Aardappel en Kiribat''**, naast een beeld van Sri Lanka bevat het tal van Ceylonese recepten. Uitgave van de stichtingen Stichting Wereldmarkt en ABAL. Verkrijgbaar in Wereldwinkels, met de ingrediënten die nodig zijn voor koken op de manier van Sri Lanka.
Voor nadere informaties: Stichting Wereldmarkt, Schriederstraat 3 in Schaesberg.

DIERBARE HERINNERING AAN DE TAFEL VAN TIEN

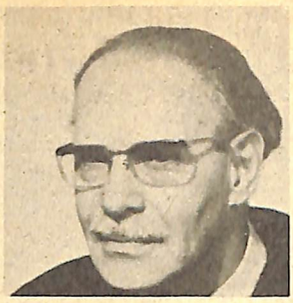

Th. Polet

„Heel belangrijk voor de toekomst van het Verbond is natuurlijk het ledental. Met het werven, en helaas te vaak ook met het weer verdwijnen van leden is het merkwaardig gesteld. Velen zullen zich onze ledenwerfactie van vijf jaar geleden herinneren, waarbij de hele landelijke organisatie werd ingeschakeld. Daarbij werd een verruiming, en vooral ook een verjonging van het ledenbestand bereikt, maar tegen nogal hoge kosten . . ."

JAARVERSLAG 1975-1976

Voor me ligt een dubbelgevouwen kaart, waarop op de voorzijde een tekeningetje staat van een mannetje dat een zak met guldens in een ton stort. De ton moet vol staat er boven. Aan de binnenzijde wordt links vermeld waarom het gaat en rechts zijn 20 zegels van vijftig cent geplakt met het onderschrift 1946-1956. Het heeft dus te maken met het tienjarig bestaan van het Verbond, dat we in februari '56 vierden. De tekst maakt het doel duidelijk: omdat het Verbond 10 jaar gaat worden moet er een cadeau komen. In geld en in leden. Heel simpel allemaal, ook nu nog een steeds weerkerend geluid. Maar het merkwaardige is, dat deze actie me beter is bijgebleven dan alle latere, die ik als functionaris heb helpen voorbereiden en uitvoeren.

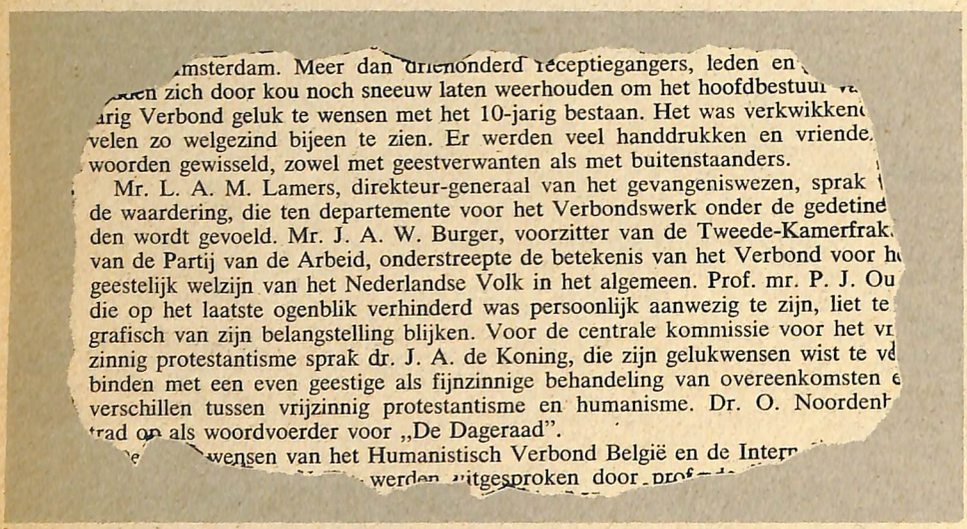

...msterdam. Meer dan driehonderd receptiegangers, leden en ...
...en zich door kou noch sneeuw laten weerhouden om het hoofdbestuur ...
...rig Verbond geluk te wensen met het 10-jarig bestaan. Het was verkwikken...
...velen zo welgezind bijeen te zien. Er werden veel handdrukken en vriende...
...woorden gewisseld, zowel met geestverwanten als met buitenstaanders.
Mr. L. A. M. Lamers, direkteur-generaal van het gevangeniswezen, sprak ...
de waardering, die ten departemente voor het Verbondswerk onder de gedetine...
den wordt gevoeld. Mr. J. A. W. Burger, voorzitter van de Tweede-Kamerfrak...
van de Partij van de Arbeid, onderstreepte de betekenis van het Verbond voor h...
geestelijk welzijn van het Nederlandse Volk in het algemeen. Prof. mr. P. J. Ou...
die op het laatste ogenblik verhinderd was persoonlijk aanwezig te zijn, liet te...
grafisch van zijn belangstelling blijken. Voor de centrale kommissie voor het vr...
zinnig protestantisme sprak dr. J. A. de Koning, die zijn gelukwensen wist te ve...
binden met een even geestige als fijnzinnige behandeling van overeenkomsten e...
verschillen tussen vrijzinnig protestantisme en humanisme. Dr. O. Noordenh...
trad op als woordvoerder voor „De Dageraad".
...wensen van het Humanistisch Verbond België en de Intern...
werden uitgesproken door prof...

Fragment van verslag bij gelegenheid van de feestelijke bijeenkomst bij ons tienjarig bestaan.

Uitgekiend

Om te beginnen werd ik geconfronteerd met het feit, dat er in het hoofdbestuur en het apparaat weinig aan het toeval werd overgelaten. Het hoofdbestuur nam deze beslissing, stelde het doel vast en toen moesten de leden en de besturen van de gemeenschappen er bij betrokken worden. De tekst van de kaart laat over het laatste geen twijfel bestaan, er wordt namelijk verteld, dat er uit de leden een jubileumcomité is gevormd dat zich ten doel stelt om naast het werven van een groot aantal nieuwe leden *f* 100,000,– bij elkaar te brengen.
U begrijpt het al, dat comité was niet spontaan ontstaan, integendeel, een aantal mensen kregen de uitnodiging er in plaats te nemen en dan maar hun best te doen. Die mensen waren voorzitters van gemeenschappen en gewesten en het waren er welgeteld zeven, een geluksgetal. De secretaresse was Mevr. Terpstra, te vroeg overleden, toen 2e voorzitter van de gemeenschap Amsterdam en de leden van het comité kozen mij tot voorzitter. Dat bleek zo zijn voordelen te hebben, ik werkte op een kantoor in Amsterdam dat vlak bij de woning van de secretaresse was gevestigd, ik had wat vrije tijd omdat er in die zaak min of meer de dood in de pot was en kon me dus makkelijk bewegen.
De hele actie was symbolisch opgehangen aan het getal 10. Het Verbond bestond tien jaar, we wilden van onze toen tienduizend leden een tientje hebben en we zouden pogen om er tenminste tien procent nieuwe leden bij te krijgen en dat alles in de tijd van tien weken. Nu begrijpt u ook waar die 20 zegels van vijftig cent vandaan komen, voor wat mij betreft heb ik aan mijn verplichtingen voldaan. Ik meen me te herinneren, dat ik er zelfs een lid bij heb gewonnen, in elk geval hebben we ons uiterste best gedaan andere leden daartoe over te halen. We zijn met de verwachte ton niet geslaagd, ik zeg het maar meteen, maar wat de nieuwe leden betreft wel. Daarover zo dadelijk meer.

Op stap

De start voor de actie begon met een Top Kader Conferentie op 17 en 18 september 55 in De Ark in Nunspeet, waar de plannen uiteen gezet werden en de strategie besproken. Duidelijk was al direct dat vooral de gemeenschappen en vele leden aan het werk zouden moeten en het verzoek aan de besturen was dan ook zelf groepjes te vormen, die zich met werving zouden bezighouden. En ook was nodig dat er mensen waren die in die tien weken regelmatig de jubileumzegels aanboden, ook al zullen velen er de voorkeur aan gegeven hebben hun tientje in één keer te betalen.
De hele campagne werd ondersteund door enkele maanden het ledenblad In en Om" er bijna geheel aan te besteden en de leden warm te maken en te houden. Dat was in het bijzonder de taak van het comité. Hetgeen over het algemeen wel gelukt is, al waren het ook toen toch maar enkelen die voortdurend op stap zijn gegaan om belangstellenden op te zoeken. Maar er was toen nog geen t.v. en dat scheelde een stuk. Het resultaat mocht gezien worden, er waren weken dat er bij het Centraal Bureau meer dan 100 leden konden worden ingeschreven en enkele gemeenschappen zoals b.v. Zandvoort groeiden maar liefst met 100%.
Toen ik dan ook op de receptie van het hoofdbestuur op 18 februari '56 in Amsterdam als laatste van een eindeloze rij van gelukwensers het cadeau mocht aanbieden, heb ik er uitdrukkelijk op gewezen dat dit resultaat het gevolg was van een inspanning van gewone leden, wie dat dan ook mogen zijn. Het comité had aangemoedigd, maar in de gemeenschappen werd het karwei opgeknapt. Dat kon toen blijkbaar nog, nadien is het nooit meer in die mate gelukt. Zoals ik al vermeldde, de ton kwam helaas niet vol, maar er zat toch wel het voor die tijd lieve sommetje van *f* 42.000,– in en aan nieuwe leden hadden we er ruim 1200 bij, meer dan de gevraagde tien procent. Er zullen er wel weer heel wat verdwenen zijn, maar de meerderheid is toch gebleven. En de kosten waren gering.
Misschien dat de groep wetenschappers die nu gaat onderzoeken waarom er zo weinig nieuwe leden bijkomen ook zal kunnen verklaren hoe het komt dat wat ruim 20 jaar geleden wel kon, nu niet meer mogelijk is. Voor me zelf heeft die actie zeer veel betekend, ik heb er niet alleen jarenlang een zeer waardevolle vriendschap uit overgehouden, maar ook nog het redacteurschap van het inmiddels al lang weer verdwenen blad „In en Om", dat me altijd zeer aan het hart is gegaan.

TH. POLET

Humanist

Eindredakteur: Wim Jungman.
Gedrukt op kringloop-papier bij Lumax, Utrecht.
Redaktie-adres: Hum. Verbond, Oude Gracht 152, Utrecht. Tel. (030) 31 81 45.
Abonnementsprijs voor niet-leden: *f* 20,– per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

GEHOORD, GELEZEN...

• Het februari-nummer van het orgaan van de Vereniging voor **Milieudefensie** is dezer dagen 94 pagina's dik verschenen. In het hart ervan een themakatern, geheel gewijd aan het verschijnsel kanker en samenhang ervan met het milieu. Redaktieadres: Tweede Weteringplantsoen 9 in Amsterdam, tel. 020-221366. Losse nummers van het blad *f* 2,50.

• Als uitgave van de Boycot Outspan Aktie samen met de NOVIB is verschenen, in een omvang van ruim 140 pagina's, een documentatie over **Het zwarte verzet in Zuid Afrika** vóór en na Soweto, De vuist van het ANC, het African National Congress. Afrika-kenner dr. Karel Roskam voorzag het boekje van een inleiding. Te bestellen à *f* 4,– plus porto bij Boycot Outspan Aktie, Pasteurstraat 26, Leiden. Tel. 071-142124.

• Voor de tweede maal is er op 27 mei aanstaande de manifestatie **Amsterdam Fietst.** Deze eindigt op het Museumplein en staat in het teken van de verkiezingen voor de gemeenteraad. De organisatoren kune nog best wat hulp gebruiken. Bel: 020-251686, Ton Schimmelpennink.

• **Château de Méridon,** 35 kilometer ten zuiden van Parijs is een Nederlandse volkshogeschool (er wordt Nederlands gesproken) mede voor hen die zich in de vakantie in de Franse kultuur willen verdiepen. In juli en augustus o.m. de thema's ,,Gezin en samenleving'', ,,De Franse keuken'', ,,Stad en platteland in Frankrijk'', ,,Natuur en milieu'', etc. Kinderen van 4 tot 12 jaar kunnen worden meegenomen. Inlichtingen: Volkshogeschool Château de Méridon. 78460, Chevreuse, Frankrijk. Tel: 09.33.1.052.15.29.

VERBOND OP RTV

RADIO ZONDAGS HILVERSUM 1 VAN 9.30 – 10.00 UUR „61-68"

19 maart – uitzending geheel gewijd aan de aktie van het Steunfonds ten bate van het Humanistisch Vormings Onderwijs ,,Magazine''.

26 maart – wederom aandacht voor de aktie ten bate van het Humanistisch Vormings Onderwijs.

TELEVISIE ZONDAGAVOND EENMAAL PER VEERTIEN DAGEN, NEDERLAND 1, VÓÓR HET LATE NOS-JOURNAAL

26 maart – **„Mensen over Mensen."**, Derde film in de reeks portretten van humanisten en de mensen door wie ze geïnspireerd werden. Vanavond: Hannie Singer-Dekker over Clara Meijer-Wichmann.

REAKTIES VAN LEZERS

De redacteur behoudt zich de vrijheid voor brieven, zo nodig, enigszins te bekorten

Eerbied voor het leven

Mevrouw Stuivinga schreef over ,,Eerbied voor het Leven'' in Hum. 1-1-78 en dr. Verheijen gaf hierop zijn reactie in Hum. 15-2-78, waarbij dhr. Fiege zijn commentaar voegde. Mevrouw S. benadert de zaken, die zij te berde brengt van uit een mystieke gevoelssfeer. Zij gebru!kt het woord ,,eerbied'' en raakt daarmee het schrikaanjagend heilige.
Eerbied gaat van, in de handen klappen, opstaan (ovatie) tot knielen, aanbidden, offeren (o.a. van dieren). Vanuit deze hoogste abstractie, het laatste denken van de mens, valt hij terug in de gedragssfeer, de wil tot leven en voortbestaan (van individu en soort) ten koste van alles. Dit is de geschiedenis, de werkelijkheid tot nu toe. Of moeten wij ziektekiemen en sprinkhanen vereren? Om van vegetarisme maar niet te spreken.
Het belangrijkste en niet voor de hand liggende punt, dat V. aan het eind van zijn artikel te berde brengt: de hoogste eis, die men aan de mens kan stellen is, dat aan zijn handelingen goede bedoelingen ten grondslag liggen. De vorderende wetenschap en het onderwijs in de natuurprocessen, inclusief de mens moeten die goede bedoelingen waarmaken.
Hopelijk wordt dan ook het wensdenken tot verdraaglijke proporties teruggebracht.
Fiege stelt nu, als ik hem goed begrijp, dat de mechanistische, deterministische redenering van V., natuurlijk ook geldt voor het denken van mevr. S., deze gang van zaken zou de denkprodukten van beiden, mevr. S. en dhr. V. evenveel of even weinig waard doen zijn. Dit lijkt mij onlogisch, tenzij men geen kwaliteitsverschil in denken aanvaardt.
Ernstig bezwaar dient gemaakt tegen de relatering van goede bedoelingen met het begrip zelfverwerkelijking. Dit hypothetisch begrip heeft uitsluitend betrekking op het zèlf, de individu en niet op de medemens, gemeenschap of algemeen belang. Vandaar ook de verbinding met vrijheid en goede bedoelingen van F. om die zelfverwerkelijking te bereiken.
Misschien wordt het sommige lezers wat al te uitpluizerig en zullen zij liever horen wat men nu eigenlijk verstaat onder zelfverwerkelijking; wat er gebeurt op de weg daarheen. Aan het eind van deze alinea vereenzelvigt F. nogmaals algemeen belang en zelfverwerkelijking. Dan is de transcendentie begonnen en kan men met eerbied, het begrip waarmee ik hierboven reeds afrekende, de natuur tegemoet treden.
De laatste alinea van F. roept de vraag op, wat dan wel de hoogste maatstaf is voor zedelijk handelen van de mens.
Vraag: verwerkelijkt de terrorist zich in zijn terrorisme?

P. HISSCHEMÖLLER, Middelharnis

UIT EN VOOR DE GEMEENSCHAPPEN

GOUDA

Op 23 maart vindt in Gouda een speciale bijeenkomst plaats gericht op de komende **gemeenteraadsverkiezingen.** Rob Tielman diskussieert met een forum van vertegenwoordigers van verschillende politieke partijen over onderwerpen van het gemeentelijk beleid, die in het bijzonder van belang zijn vanuit het gezichtspunt van buitenkerkelijken.

UTRECHT

De gemeenschap Utrecht start half maart met een **praatgroep.** Daarin kunnen de deelnemers zich uitspreken over wat hen bezig houdt, over wat hen het leven moeilijk maakt, over angst, eenzaamheid, frustraties, enz.
De kosten bedragen *f* 60,– p.p. Opgaven bij Carl van Dam, tel.: 030 - 717732.

EINDHOVEN

Op 19 maart geeft Rob Tielman een overzicht van **de plannen van het H.V.** voor de komende jaren. Een onderwerp, dat in alle gemeenschappen regelmatig aandacht verdient.

AMSTELVEEN

organiseert tweemaal per maand een diskussiebijeenkomst over een radio- of t.v.-uitzending van het Verbond. De ervaring is, dat onze uitzendingen veel stof bieden om over door te praten.

NIEUWE GEMEENSCHAPPEN I.O.

Er wordt thans gewerkt aan de oprichting van vier nieuwe gemeenschappen en wel in **Lelystad,** de **Haarlemmermeer, 's-Hertogenbosch** en **Zoetermeer.** Wij verwachten, dat die oprichting in de loop van dit jaar officieel tot stand zal komen.

Humanistische identiteit in HSHB-huizen aan de orde in discussienota

De hoofdbesturen van HV, Humanitas en De Vrije Gedachte overleggen met het bestuur van de HSHB over de humanistische identiteit van de HSHB-huizen. Door het hoofdbestuur van het HV is een nota uitgebracht waarin de wenselijkheid van humanistische bejaardenhuizen wordt bepleit, evenals de mogelijkheid daarnaast ook andere huisvestingsvormen te ontwikkelen als daaraan behoefte blijkt te bestaan. Hierbij hoeft niet alleen aan bejaardenhuisvesting te worden gedacht, maar ook aan huisvesting van groepen die door de nadruk op gezinshuisvesting in het woningbouwbeleid buiten de boot zijn gevallen (bv. gehandicapten, ongehuwd samenwonenden, communes e.d.).
Deze nota van het hoofdbestuur zal worden toegezonden aan alle gemeenschapsbesturen en aan de HV-vertegenwoordigers in de HSHB-huizen. Getracht zal worden in de HSHB tot een gemeenschappelijke opvatting over de humanistische identiteit te komen.

Ex-studenten van het HOI en hun arbeidsterrein

Er is, zoals men zal weten, een H.O.I., een Humanistisch Opleidings Instituut. Misschien weet men ook dat dit instituut onlangs is verhuisd naar Culemborg. Minder bekend bleek ons echter hoeveel studenten hun driejarige opleiding vorig jaar voltooiden, wat hun skripties zijn en waar zij een taak op zich hebben genomen.
Welnu in 1977 waren er 20 studenten die het H.O.I.-diploma verwierven, en van wie er 16 een plaats vonden op het terrein van humanistische vorming en verzorging.
Het leek ons nuttig hieronder een lijst te laten volgen van hun namen, de titel van hun eindexamen-skriptie en de plaatsen waar zij nu werkzaam zijn.

JdL

NAAM:	SKRIPTIE:	WERKZAAM:
Dhr. Adriaan Bosboom	Humanistische geestelijke verzorging in het ziekenhuis	werkt in Zaandam in het Julianaziekenhuis gedurende 5 dagdelen per week
Mw. Riet Eleveld-Santing	onderzoek naar de achtergronden van de weerstanden tegen humanistische geestelijke begeleiding bij leden en oud-leden van de vrijdenkersvereniging „de Dageraad"	werkt in Amstelveen Nic. Tulpziekenhuis 1 dagdeel per week, en in verpleegtrhuis „de Groene Laan" 1 dagdeel per week
Mw. Elly van Eyk-Hoogeveen	Dood, uitdaging tot leven	Rotterdam Zuiderziekenhuis gedurend 6 dagdelen per week
Mw. Heleen Goldschmidt-Viehoff	Creativiteit	werkt in Gouda Verpleegtehuis „de Bloemhof" gedurende 3 dagdelen per week
Mw. Liselotte Gunawan-Grote	Over het geestelijk leven van oud-verzetstrijders met een invaliditeitspensioen	als raadsvrouw bij justitie
Mw. En Hooykaas-Heyn	Een gespreksgroep voor psychisch gestoorde bejaarden	is werkzaam in H.S.H.B. Gooiers erf verpleegtehuis gedurende 1 dagdeel per week
Mw. Els Kaper	Identiteitscrisis en hulpverlening	—
Mw. Reine Klein	De verwerking van een zware handicap door jonge mensen	—
Mw. Ineke van Leeuwen	Informatie-crisis	beschikbaar als werkbegeleider voor H.V.O.
Mw. Cox Luyendijk-Keuzenkamp	Skinner en Maslow, twee mensen, twee mensbeelden	werkt in Den Haag verpleegtehuis Bos en Duin gedurende 2 dagdelen per week
Mw. Puck Mey-van de Beek	Humanistische raad en daad in een verpleegtehuis	werkt in Rotterdam verpleegtehuis Humanitas gedurende 2 dagdelen per week
Mw. Else van de Meulen-Hoesen	Eenzaamheid	werkt in Almelo 5 dagdelen in ziekenhuis
Mw. Tol Rambonnet-Schotman	Zonder zien . . . zonder zin?	Zutphen Nieuw Spittaalziekenhuis gedurende 10 dagdelen
Mw. Janine Roedema-van der Hulle	Plaats en funktie van het Humanistisch Vormingsonderwijs	16 uur H.V.O. op diverse scholen in 't Gooi
Dhr. Jan Roovers	De open School vanuit een Humanistische optiek (samen met Mw. Gerda de Vries-Paans)	werkt op de Open School in Middelburg als vormingswerker (op basis van H.O.I.-diploma) (buiten het H.V. verband)
Mw. Marianne van der Schaaf	Geestelijke verzorging, de plaats in het ziekenhuis	werkt in Utrecht in Academisch Ziekenhuis gedurende 4 dagdelen per week
Mw. Gidi Schneider	Zelfstandigheid en verbondenheid	werkt in Rotterdam Bergwegziekenhuis gedurende 21½ dagdeel per week
Mw. Carolien van Tol	Hulpverlening bij echtscheiding	geeft maatschappijleer op Scholengemeenschap Capelle a/d IJssel op I.B.O.-MAVO en HAVO-nivo (buiten H.V.-verband)
Mw. Gerda de Vries-Paans	De open school, vanuit een humanistische optiek (samen met Dhr. Jan Roovers)	geeft maatschappij-begeleiding op streekschool (buiten H.V.-verband)
Mw. Tiny Zaal-Krommenhoek	Verpleeghuis, belevend en beschouwend perspectief	Amsterdam Verpleegtehuis Mauritskade gedurende 6 dagdelen

AANDEELHOUDER CONTRA DIER

Iedereen weet langzamerhand wat de zo netjes genoemde „intensieve veehouderij" betekent. De bioindustrie, die dieren houdt in veel te kleine hokken die hun welzijn aantasten en tot amputatie van lichaamsdelen nopen. Een opeenhoping van dieren die noodzaakt tot het voortdurend toepassen van middelen om ziekten te voorkomen. Of de produkten vol frustratie en medicamenten schadelijk zijn voor onze eigen gezondheid, zullen wij vroeg of laat wel merken.

Uit een recent onderzoek is gebleken dat van de aangevoerde slachtvarkens bijna de helft longafwijkingen had en zelfs 60-80% leverafwijkingen. Bij een onderzoek van jonge runderen bleek driekwart van de dieren pinkengriep te hebben. Van melkgevende koeien leed 30% aan uierontsteking. De voederindustrie, staluitrustingsfabrieken en slachterijen zetten diensten op die de landbouwvoorlichtingsdienst bekonkurreren. In feite zijn het verkooporganisaties. De toeleveringsbedrijven, afnemende industrieën en banken beheersen meer en meer de bioindustrie en maken meer winst dan de boeren. Zij brengen de veehouders onder hun macht.
De Commissie Veehouderij Welzijn Dieren geeft zeer voorzichtig wegen aan naar een „vermindering van de welzijnsproblematiek". Haar aanbevelingen zijn echter te voorzichtig en zullen de misstanden niet uit de weg kunnen ruimen uit vrees „de konkurrentiepositie van de industriële veehouderij te ondergraven".

Onlangs was in de krant te lezen dat de bioindustrie zelf de maten van de hokken wat wil vergroten, maar veel valt van die kant niet te verwachten, omdat men daar niet van het dier uit denkt, maar van de aandeelhouder uit.
De aanslag op het welzijn van dieren en op het moreel en de zelfbeschikking van de veehouders is verwerpelijk en moet door wettelijke beschermingsvoorschriften en beperkingen worden opgeheven. Zolang deze wetten er nog niet zijn zou een beschermd keurmerk de konsument in staat kunnen stellen produkten, die zonder dierenleed zijn verkregen, te onderscheiden van produkten die dat niet zijn. Zo'n keurmerk zou onder kontrole moeten staan van dierenbeschermingsdeskundigen.

De praktijk van de bioindustrie is zo mensonterend, dat vijf politieke partijen er zich in hun programma's tegen hebben uitgesproken. Tot nu toe heeft het Humanistisch Verbond dit niet gedaan. Het zou te gek zijn daaruit af te leiden dat wij hierover geen standpunt hebben. Een standpunt is echter niet genoeg, zelfs niet als dit uit een duidelijke uitspraak zou blijken. Persoonlijk kunnen humanisten deze industrie wel boykotten. Als organisatie echter zouden wij het best kunnen instemmen en samenwerken met organisaties die aan de bioindustrie een eind willen maken.

HUMANISTISCH VERBOND
Afdeling Wageningen e.o.